

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Добринка Парушева, ПУ „Паисий Хилендарски“

за материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата
(Култура и комуникация)

В конкурса за „доцент“, обявен в *Държавен вестник*, бр. 98 от 19.11.2024 г. и в интернет-страница на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ за нуждите на катедра „Етнология“ към Философско-историческия факултет, като единствена кандидатка участва гл. ас. д-р Мария Стоянова Петрова от същата катедра. Кандидатката представя всички документи, изисквани в съответствие с Правилника за развитие на академичния състав на ПУ „Паисий Хилендарски“.

Д-р Петрова прилага общо 11 (единадесет) научни труда, от които една хабилитационна монография, три студии (едната в съавторство, с приложен разделителен протокол) и седем статии, всички излезли от печат в периода 2016-2024 г. Студията в съавторство и една от статиите са на английски език и са публикувани съответно в румънско и в македонско издание. Останалите текстове са на български език, публикувани в България. Приемам за рецензиране приложените публикации, чиито наукометрични данни покриват минималните национални изисквания за заемането на академичната длъжност „доцент“, когато към тях се добави и книгата (неприложена), публикувана на базата на защитената докторска дисертация на кандидатката – *Научното наследство на Иван Хаджийски. Интердисциплинарен прочит* (2019).

Монографичното изследване на Мария Кисикова (Петрова) *Читалище и време. Институционално съграждане и обществена трансформация. Из страниците на летописната книга* е резултат от няколкогодишни занимания в контекста на два изследователски проекта и представлява опит да се използва летописната книга на читалището в с. Пчеларово, Кърджалийско като антроположки терен. Първата глава на монографията представя съдържанието на въпросния документ. Това описание, по мое мнение, би могло да върви паралелно с анализа. Във втората глава читателят се запознава с тематичния обхват на летописните записи и това може да се тълкува като първа степен на анализ на текста. Добавена е дискусия на различните „роли“ на читалището, играни във всекидневието на селото. В третата глава авторката е подхождала институционално-хронологически и е представила читалището като фактор за трансформацията на местната общност.

Ако трябва накратко да обобща впечатленията си от монографията на кандидатката, това е едно интересно изследване, поставящо акцент върху съдържанието на хрониката на една културна институция. Според мен, в изложението разказът доминира интерпретацията. Очаквах да стана свидетел на повече посоки на анализ – не толкова на отразените събития, колкото на влиянието на основните социални актьори, играли важна роля в институционалния живот на Народно читалище „Иван Буюклиев“ в с. Пчеларово, както и обратно, на влиянието на читалището върху динамиката на локалната идентичност. Очевидно работата по споменатите във въведението проекти е „отвела“ д-р Кисикова (Петрова) до читалището, чиято летописна книга е обект на изследване. Все пак, бих желала да разбера дали книгата на това читалище прилича на или се различава от летописните книги на други читалища в България, водени през същия период. Не става въпрос за „произволни сравнения“ (които авторката правилно желае да избегне – вж. файла *Анотация на материалите*, с. 3), а за поставяне на конкретния документ не само в местния селски, а и в националния читалищен контекст, макар и само в едри щрихи, за да може изложението не само да даде информация за „малкото място“, но някак да фиксира и „големия проблем“, който се дискутира (по Ериксен).

Тематиката на останалите текстове, с които Мария Петрова участва в конкурса, очертава основните полета, които са във фокуса на нейния изследователски интерес: институции (в широкия смисъл на думата); културно наследство и неговото опазване и предаване (или невъзможност за предаване); взаимовръзката между идентичност и общност и т.н. Самата авторка в *Самооценка на приносите* представя текстовете си в три групи (плюс два самостоятелни текста), като групите са конструирани по-скоро според обекта на изследване. Всички публикации, представени за участие в този конкурс, са лично дело на кандидатката и резултатите са нейна заслуга. Представянето на приносите би могло да бъде по-малко описателно и по-обобщено.

Освен в публикациите, научноизследователската работа на кандидатката се представя и чрез участието ѝ в проекти – национални (11) и международни (3), част от които научно-приложни. Това ми дава основание да подчертая нейната способност да „превежда“ академичната наука на език, разбираем и за по-широка аудитория, а както знаем в последно време комуникацията на науката сред обществеността е от първостепенно значение. Д-р Кисикова (Петрова) е представяла своите изследвания на множество национални и няколко международни научни форуми. Видимостта на нейните изследвания се демонстрира и чрез изброените издирени цитирания на публикациите ѝ от други колеги; тези цитирания като брой и местонахождение отговарят на минималните национални изисквания.

Що се отнася до преподавателската дейност, кандидатката води девет дисциплини, от които една избираема и три с практическа насоченост. Повечето са задължителни за специалностите „Културна и социална антропология“ и „Културен туризъм“, а *Интеркултурна комуникация* и

Стереотипи и предразсъдъци са сред най-атрактивните за студентите както от тези две, така и от други специалности („История и културно наследство“, „Английски език и културно наследство“, „География, технологии и предприемачество“) курсове. Освен това тази дисциплина е избирана редовно и от чуждестранни студенти, посещаващи ПУ „Паисий Хилендарски“ по програма Еразъм+. През последната академична година д-р Петрова е поела и основния курс по *Българска етнология*, което говори за доверието на колегите от катедрата към нея. За добрата оценка, която те дават на работата ѝ със студенти, свидетелстват ръководените от нея и успешно защитени пет дипломни работи в бакалавърска степен.

Като една от колегите на Мария в катедра „Етнология“ я познавам от 2010 г., когато започнах работа в ПУ „Паисий Хилендарски“. Участвали сме заедно в два проекта (под номера 3 и 4 във файла *Научноизследователска дейност*); нямам общи публикации с нея. Личните ми впечатления са повече от добри: тя е човек, който умее да общува и зарежда колегите си с добро настроение.

В заключение, документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Мария Петрова отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и съответния Правилник на ПУ „Паисий Хилендарски“. Кандидатката е представила достатъчен брой научни трудове, публикувани след материалите, използвани при защитата на ОНС „доктор“. Постигнатите от нея резултати в учебната и научно-изследователската дейност съответстват на минималните национални изисквания.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Философско-историческия факултет за избор на гл. ас. д-р Мария Стоянова Петрова на академичната длъжност „доцент“ в ПУ „Паисий Хилендарски“ по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата (Култура и комуникация).

Пловдив, 15.04.2025 г.

Изготвила становището:

проф. д-р Добринка Парушева